

Kolik stojí lidský život?

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

věřte, že se mi tento článek nepíše lehce. Dotýkám se tématu, které se většinou snažíme vytěsnit. Ale život přináší i tyto otázky, tak si na ně zkusíme v tomto článku odpovědět. Lidský život a jeho poškození či ztráta z právního pohledu náhrady škody generuje velké množství případných nároků. Například za bolest poškozeného, za vznik překážky lepší budoucnosti v podobě ztížení společenského uplatnění, náhrada nákladů léčení, náhrada nákladů za péči o zdraví poškozeného a další. Tento článek se však zaměří na odškodnění duševních útrap osob blízkých vyvolaných usmrcením nebo zvláště závažným ublížením na zdraví.

Předchozí právní úprava účinná do 31. 12. 2013 dávala jak škůdci, tak poškozenému jednoznačnou odpověď. Jednotlivé nároky byly v zákoně přímo vyčísleny, kdy pozůstalým náleželo jednorázové odškodnění pro manžela či manželku 240.000,-Kč, každému dítěti a rodiči rovněž 240.000,-Kč, každému sourozenci 175.000,-Kč. Přesná částka byla stanovena i za ztrátu nenarozeného počatého dítěte a pro osobu žijící ve společné domácnosti.

Současná právní úprava však žádné částky nestanoví a určuje, že škůdce má pozůstalé odčinit **peněžitou náhradou, která plně vyváží jejich utrpení**. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se **podle zásad slušnosti**. Tato neurčitá právní úprava vnesla do praktického života nejistotu. Nově je na pozůstalých, aby ocenili své utrpení sami a aby svůj nárok náležitě odůvodnili.

Z dosavadní praxe soudů plyne, že soud bude při úvahách o výši náhrady škody především zkoumat, jaký byl vztah poškozeného se zemřelým. Čím bližší a vřelejší vztah, tím větší duševní útrapy pozůstalého a tím vyšší náhrada. V tomto směru je nová právní úprava spravedlivější. Předchozí právní úprava totiž nečinila rozdíl v náhradě pro milující a oddanou manželku a pro manželku, která se odstěhovala k jinému muži a podala návrh na rozvod manželství.

Právní teorie i právní praxe po tak radikální změně právní úpravy však hledala alespoň nějaké vodítko pro určení „průměrné“ výše náhrady škody za lidský život. V návaznosti na to se pak začal prosazovat názor, že pokud bychom měli hledat nějakou výchozí částku, představující

odškodnění za smrt osoby blízké při „průměrných rodinných vztazích“ a „průměrném zavinění“, potom bychom se mohli při odškodnění jedné osoby blízké pohybovat někde okolo 500.000,-Kč.¹

Je nutné si uvědomit, že jde pouze o odškodnění za utrpení a že zde jsou další případné nároky, které by v případě usmrcení připadaly v úvahu, jako například náhrada přiměřených nákladů spojených s pohřbem a v některých případech i náklady na výživu pozůstalým.



Advokátní kancelář

Mgr. Hugo Hubený

Tel.: 608 706 372

E-mail: info@akhubeny.cz

602 00 Brno, Běhounská 4/20

¹ ŽĎÁREK, Roman, Jolana TĚŠINOVÁ, Marta ŠKÁROVÁ, Robert WALTR a František PÚRY. *Metodika odškodňování imateriálních újem na zdraví*. Praha: C. H. Beck, 2015, str. 52. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-280-9.